

Panun pakinoita

Oulun taidepäivien

tiimalta tekee vieläkin mieli muistella olleita ja menneitä, ehkäpä sitäkin suuremmalla syyllä, kun kerrankin oli tilaisuus olla melkein kaikkea lähestä seuraamassa. Jo taidenäyttelyä pystytettäessä sai mukana olija kokea monia mieluisia yllätyksiä. Mäkelästä ja Lammesta on varmaan tähän vaiheeseen tarpeeksi puhuttu ja heidän elämäntyönsä on tullut niin heidän omaa ikäluokkaansa kuin meitä muitakin ikäluokkia paljon lähemmäksi. Ennenkuin näyttelyt virallisesti avattiinkaan, saivat järjestäjät ilon nähdä Oulun kaupunginhallituksen päätösvaltaisena koolla hartaalla mielellä tutustumassa näiden kansan syvien rivien kasvattajien julistukseen. Kaupunginhallitus oli jo sitä ennen tehnyt periaatepäätöksen hankkia näyttelyä se, mikäli kuin olen kuullut, oli tehnyt periaatepäätöksen määräämman varaamisesta tästä lähtien vuosittain taideostoja varten. Nämä ovat merkittäviä oireita — huhtikuisia merkkejä. Kun tähän vielä lisä-

tään, että kh varasi määrärahan taidenäyttelyyn tarvittuja telineitä varten, joista täällä on ollut huutava puute, voidaankin jo hyvällä syyllä alkaa varautua siihen, että taidemuseokysymys lopultakin joutuu myönteisyyteen. Kuvataide tällä paikkakunnalla olisi jo aikoja sitten ansainnut yhteiskunnan tukea sekkin.

Mainittiin, että taidenäyttelyyn, siis "elävien" yhteisnäyttelyyn, tarjottiin kakkiaan 250 työtä, joista sitten vain vajaat 60 otettiin mukaan. Tämä oli monille hyvillekin taiteilijoille raskas koettelemus, mutta näin arvioivat tilanteen asiantuntijat. Joka tapauksessa näyttely sitten muodostikin varsin kiinteän kokonaisuuden ja tuntui herättävän yleisön vilkasta mielenkiintoa. Muita tässä mainitsematta todettakoon, että tämän näyttelyn yhteydessä tapahtui yksi täydellinen läpilyönti. Monet asiantuntijat ja taiteen keräilijät kiinnittivät aivan erikoista huomiota kuivasjärveläisen A. Viinikanojan töihin, rohkealla siveltimellä ja

kirkailla väreillä maalattuihin öljymaalauksiin, jotka kaikki kolme hyväksytyä myytiin, myytiinpä jo taiteilijan kotoakin lisää! Lykyä tykö vain!

Avajaistilaisuudessa herätti huomiota maisteri Einari Vehmoksen asiallinen ja opettavainen esitelmä modernin taiteen päämääristä ja pyrkimyksistä. Samalla esitelmöitsijä terveellä tavalla osoitti erinäisten ismien hullutukset. Pohjan Laulun konsertissa esitettiin, kuten tunnettua, kuoron jäsenen, monipuolisen taiteilija Mikko Asunnan kirjoittama kuoron oma marssi. Kuoro oli saanut tähän lauluun useitakin sävellysehdotuksia ja lauloi marsinsa kahdella eri sävelellä. Samalla kuoro ilmoitti, ettei se vielä ole lopullista sävelvalintaa suorittanut.

"Sävel koskien ei tämä kuolla saa, se laulajarinnoissa elää";

laulaa Asunta. — Pelkosmiemäläisen rouva Helvi Hallikainen-Lehden (ohjelmassa oli paino- viihe) kirjoittamiin sanoihin sävelletty Olli Tawastin "Kehotaulu Utsjoelta" on kaunis sekä sanojensa että sävellyksensä prolesta ja sai osakseen ansaitsemansa huomion. Siitä niinkuin Oulun Teatterin "niska- vuorelaisistakin" on lehdesämme ollut arvostelu. Mainittakoon, että teatterimme esittäessä kappaleensa taidepäi-

vien ohjelmassa sunnuntaina, sitä oli seuramassa mm. professori Koskenniemi, joka jo Turusta käsin oli varannut itselleen tämän mahdollisuuden. Teatterin molemmat siihenastiset esitykset olivat loppuunmyytyjä.

Kirjailijamatineassa sunnuntaina herätti ansaittua huomiota filtohtori Vilho Suomen selväpiirteinen, erinomaisesti muotoiltu esitelmä aikamme kirjallisista virtauksista. Hyvinhän Suomen nimi tunnettiin entuudestaanakin ainakin kirjallisuutta harrastavissa piireissä, mutta esitys oli silti positiivinen yllätys. Eräs kuuntelijojista, kriitikko hänkin, sanoikin, ettei Suomi ole vielä kirjoittanut mitään niin hyvää kuin puhuttu oli.

Veikko Antero Koskenniemen puheenvuoroa kuunneltiin sitten tilaisuuden päätteeksi herpaantumattomalla mielenkiinnolla. Koskenniemen ääni suuressa salissa ei ole erikoisen kantava, mutta hän runoilee helposti puhueensaankin ja nytkin hänen johdattelunsa aiheeseen, jos niin sanoisin, oli kuin suoranaista runoa. Koskenniemäläisittäin ja nimenomaan rakkaan kotikaupungin herättämien tunnelmien takia siinä oli surumielinen vivahde, mutta Koskenniemiä on suuri humanisti ja siitä hänen puheenvuoronsa sai valoa ja väriä. Hänen puheenvuorossaan

oli lisäksi kiintoisia kirjallisuushistoriallisia oivalluksia. Olihan Oulun kodin poika Frans Michael Franzén ensimmäinen suomalainen runoilija, joka omaksui persoonallisen realismin, jota linjaa sitten Runeberg jatkoi. Tämän linjan varteenhan aikanaan nousi sekkin oululainen nuori runoilija, joka otti nimekseen Koskenniemi.

Tri Suomi mainitsi esitelmässään, että Koskenniemen lähes 50 vuotta sitten ilmestyneestä esikoiskokoelmasta oli ne ja ne runot, kymmenkunta, sävelletty. Runoilija itse huomautti tähän, yksityisesti tosin vain, että kokelma oikeastaan kokonaisuudessaan on sävelletty. Jorma Pukkilan laulaessa Kilpi-sen Koskenniemi-lauluja, runoilija itse totesi ensimmäisen kerran kuulevansa laulettuna runon "Jää hyvästi ja näkemiin" (kokoelmasta "Elegioja"). Puheenvuorossaan hän puolilekillään (kai) huomautti, ettei hänen runonsa "Koulutie", jonka Sibelius on säveltänyt, lauluna ole saavuttanut suosiota, koska hän ei ole koskaan sitä kuullut. Olisiko näin? Sen-sijaan lausuttuna tämä runo on "kulunut kansan käsissä", voisi sanoa.

Sellainen mies on ystävämme Veikko Antero Koskenniemi!